

AVRUPA KONSEYİ BAKANLAR KOMİTESİ AVUKATLARIN MESLEKLERİNİ İCRA ETME ÖZGÜRLÜKLERİNE İLİŞKİN BAKANLAR KOMİTESİNİN ÜYE ÜLKELERE TAVSİYE KARARI (2000)21

Çeviren: Çiğdem SERT-ÇELİK*

(Bakanlar Komitesi tarafından 25 Ekim 2000 tarihinde
Bakanlar Vekillerinin 727. toplantısında benimsenmiştir)

Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi statüsünün 15 b maddesine göre:

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin koşullarına;

Aralık 1990'da BM Genel Toplantısı tarafından da onaylanan avukatların rolüne ilişkin BM temel prensiplerine;

13 Ekim 1994'te Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nce benimsenen bağımsızlık, etki ve yargıçların rolüne ilişkin R 94 no'lu tavsiyesine dayanarak;

Avukatların ve meslek birliklerin insan haklarının ve temel özgürlüklerin korunmasını sağlamakta oynadıkları temel rolün altını çizer;

Avukatların uyguladıkları hukuk kurallarını özellikle de bireysel özgürlüklerin savunmasında oynadıkları rolü desteklemek için, avukatlık mesleğinin icra edilmesi özgürlüğün ilerletilmesini talep eder;

Avukatların mesleklerini icra ederken bağımsızlıklarını garanti eden ve bu bağlamda hiçbir uygunsuz kısıtlama, tesir, ikna, baskı, tehdit veya müdahalenin olmadığı, doğrudan veya dolaylı, herhangi bir kesime veya nedene dayanmaksızın adil bir hukuk yönetimi sisteminin gerekliliğinin bilincinde;

Avukatların sorumluluklarını uygun bir biçimde icra etmelerini sağlamanın, özellikle de yeterli eğitim almalarının ve hem mahkemelere yönelik, hem de müvekkillere yönelik görevlerinde uygun bir denge sağlamanın gerekliliğinin farkında;

* Almanya Essen Asliye Hukuk Mahkemesi'nde (Landgericht Essen) hukuk stajyeri (Rechtsreferendarin)

Adaletle kolay ulaşımın ekonomik olarak güçsüz durumda olan kişilerin avukatların hizmetlerinden faydalanmaları için, gerekli olduğu göz önünde bulundurulmakta,

Yeri geldiğinde üye ülkelerin hükümetlerine, bu tavsiye kararındaki prensipleri göz önünde bulundurarak gereken tüm tedbirleri almasını ve takviye etmesini tavsiye eder.

Bu tavsiye kararına göre, avukat dava açacak ve müvekkillerinin adına davranacak kadar kalifiye ve ulusal hukuk alanında yetkin bir kişi anlamına gelir. Avukat pratik hukuk içinde angaje olur, mahkemelere çıkar veya müvekkillerine hukuki meselelerde tavsiyelerde bulunur.

Prensip I

Avukatlık Mesleğine İlişkin Genel Prensipler

1. Avukatların mesleklerini serbestçe icra etmelerini ilerletmek, korumak ve saygınlığını arttırmak için ve herhangi bir ayrımcılık ve uygunsuz müdahale gerek otorite gerekse kamu tarafından yapılmadan, özellikle de AİHS'yi göz önünde bulundurarak tüm gerekli önlemler alınmalı.

2. Avukat olabilme yetkisine veya bu mesleğe girişe ilişkin kararlar bağımsız kişiler tarafından verilmeli. Bu tür kararlar, bağımsız kişiler tarafından verilsin veya verilmesin, her halükarda bağımsız ve tarafsız adli otoritenin teftişine sunulmalı.

3. Avukatlar; inanç, ifade, hareket, kurum ve toplantı özgürlüklerinden faydalanmalı ve özellikle de hukuka ve hukuk yönetimine ilişkin kamusal tartışmalara katılma ve Yasal reform önerilerinde bulunma hakkına sahip olmalılar.

4. Avukatlar mesleki standartlarına uygun davrandıkları takdirde herhangi bir ceza veya baskıyla tehdit edilmemeliler.

5. Avukatların müvekkillerine, özellikle de tutuklu olanlara, özel konularda danışmanlık yapmaları ve mesleki standartlara uygun bir biçimde onları temsil edebilmeleri için kolay ulaşmaları sağlanmalı .

6. Avukat-müvekkil arasındaki meslek sırrına saygının sağlanması için tüm gerekli önlemler alınmalı. Bu ilkedен istisnalar ancak hukuka aykırı olmadığı takdirde mümkün olmalı.

7. Avukatlar çıkma yetkileri olan mahkemeler tarafından reddedilmemeliler ve müvekkillerinin haklarını ve çıkarlarını savunurken tüm gerekli dosyalara ulaşmalılar.

8. Aynı davada bulunan tüm avukatlara mahkeme tarafından eşit değerde saygı gösterilmeli.

Prensip II

Hukuk Eğitimi, Öğrenimi ve Hukuk Mesleğine Giriş

1. Hukuk eğitimi, mesleğe giriş ve hukuk mesleğinin icra edilmesi cinsiyet ve cinsel tercih, ırk, renk, din, siyasi veya herhangi başka bir görüş, etnik veya sosyal köken, veya ulusal bir azınlığa mensup olma, mülkiyet, doğuştan veya herhangi bir fiziksel özürlülük farkı gözetmeksizin herkese sunulmalı.

2. Mesleğe başlamadan önce yüksek seviyede bir hukuk eğitimi ve moral gerekli; ayrıca avukatların eğitiminin devamlılığını sağlamak gerek. Bunlar için de tüm gerekli önlemler alınmalı.

3. Sürekli eğitim programları da kapsayan hukuk eğitimi, hukuki becerilerinin geliştirilmesini sağlamalı, etik ve insan hakları konusunda bilinçlenmeyi artırmalı ve avukatları, müvekkillerinin haklarına ve menfaatlerine saygı göstermeleri, onları korumaları ve hukuk sisteminin işlemesini desteklemeleri yönünde eğitmeli.

Prensip III

Avukatların Rol ve Görevleri

1. Barolar ve diğer meslek birlikleri meslek standartları ve davranış kodeksleri düzenlemeli ve müvekkillerinin meşru haklarını ve menfaatlerini savunurken, avukatların bağımsız, gayretle ve adil davranmalarını sağlamalıdır.

2. İç hukuka, yönergelere ve meslek standartlarına uygun olarak, avukatlar meslek sırrına saygı göstermelidir.

3. Müvekkillere yönelik avukatların görevleri aşağıdakileri kapsamalı;

a. Yasal haklarına ve yükümlülüklerine, olduğu kadar davanın sonucuna ve maliyetine ilişkin tavsiyede bulunma;

b. Öncelikle meseleye ilişkin dostça/samimi karar verme;

c. Müvekkillerinin haklarını ve çıkarlarını korumak, güçlendirmek ve onlara saygı göstermek için Yasal yollara başvurma;

d. Çıkar çatışmasından sakınma;

e. Makul surette halledebilecekleri kadar iş üstlenmelidir;

4. Avukatlar adliyeye saygı göstermelidir ve mahkemeye yönelik görevlerini iç hukuka, başka kurallara ve meslek standartlarına uygun bir şekilde yürütmeliler.

Prensip IV**Herkesin Avukatlara Kolay Ulaşımı**

1. Bağımsız avukatların sundukları hizmetlerden herkesin faydalanması için tüm gerekli önlemler alınmalı.
2. Avukatlar, ekonomik olarak güçsüz insanlara da hukuk hizmetleri sunmaları yönünde teşvik edilmeli.
3. Üye ülkelerin, ekonomik olarak güçsüz durumda olan insanların hukuki yardım almalarını, özellikle de özgürlüklerinden yoksun bırakılmış olanların bu hizmetlere kolay ulaşımını sağlamalı.
4. Avukatlık ücretinin tamamen veya kısmen kamu fonlarından ödenmesi, avukatların müvekkillerine karşı olan sorumluluklarını ve görevlerini etkilememeli.

Prensip V**Birlikler**

1. Avukatları yerel, ulusal ve uluslararası mesleki birlikler kurmaları ve bunlardan faydalanmaları yönünde teşvik etmeli ve bunlara izin verilmeli. Bu birliklerin görevi mesleki standartları güçlendirme ve avukatların bağımsızlığını ve menfaatlerini koruma olmalı.
2. Barolar ve diğer mesleki birlikler özerk ve hem otoriteden hem de kamudan bağımsız olmalı.
3. Baroların ve diğer meslek birliklerinin üyelerini ve bağımsızlıklarını her türlü kısıtlamaya ve hak ihlaline karşı korumaları ve savunmalarına saygı gösterilmeli.
4. Baroların ve diğer meslek birliklerinin avukatların bağımsızlıklarını sağlamaları teşvik edilmeli ve:
 - a. Çekinmeden adaletin gelişmesine yardım etmeleri ve arka çıkmaları;
 - b. Avukatların rolünü toplumda savunmalı, özellikle de onurlarını, itibarlarını ve bütünlüklerini korumaları;
 - c. Ekonomik olarak güçsüz durumda olan insanların adalete kolay ulaşımını, özellikle de hukuki yardım ve danışma koşullarını sağlayan projelere avukatların katılmasını teşvik etmeleri;
 - d. Yasal reformları, varolan ve önerilen Yasamaya yönelik tartışmaları desteklemeleri ve ilerletmeleri;
 - e. Meslek üyelerinin refah düzeylerini ilerlemeli ve durum gerektiriyorsa kendilerine ve ailelerine yardım etmeleri;

f. Avukatların rolünü geliştirmek için, başka ülkelerdeki avukatlarla birlikte çalışmak ve bunu öncelikle avukatların uluslararası örgütlerini, uluslararası devletler nezdinde örgütleri ve NGO'ları gözönünde bulundurarak yapmaları;

g. Avukatların yeterliliklerini mümkün olduğunca geliştirilmeleri aynı zamanda yönetim ve disiplin standartlarına saygılarını sağlamaları, teşvik edilmeli

5. Barolar ve diğer meslek birlikleri avukatları savunmalarında tüm gerekli faaliyetlerde bulunmalı, avukatların menfaatlerini de aşağıdaki durumlarda savunmalı:

- a. Bir avukat tutuklandığında veya alıkonulduğunda;
- b. Avukatın dürüstlüğüne şüpheye düşürecek davaların alınmasına yönelik herhangi bir karar verildiğinde;
- c. Avukatların veya mülklerinin araştırılmasında;
- d. Avukatın himayesinde olan dosyalara ve materyallere el konulduğunda;
- e. Avukatlar adına harekete geçmeyi gerektiren haberler yayınlandığında.

Prensip VI

Disiplin Davaları/Soruşturmaları

1. Bir avukat mesleki standartlara, barolar, diğer meslek kuruluşları veya Yasama tarafından konulan kurallara aykırı davrandığında, disiplin soruşturması dahil olmak üzere, gereken önlemler alınmalı.

2. Avukatlara karşı yürütülen disiplin davalarına baroların ve diğer meslek kuruluşların katılma yetkileri olmalı.

3. Disiplin davalarının AIHS'nin koyduğu kurallara uygun bir biçimde yürütülmesiyle birlikte, avukatın davaya katılmasını ve verilen kararın tekrar gözden geçirilmesini talep etme hakkını da kapsar.

4. Avukatların işledikleri disiplin suçlarına karşı cezaları belirlerken orantı ilkesi dikkate alınmalı.